

Stanovisko Republikovej únie zamestnávateľov

- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
 - materiál na rokovaní HSR SR dňa 27.09.2021

Stručný popis podstaty predkladaného materiálu a jeho relevancie z hľadiska RÚZ

Materiál bol predložený na rokovanie Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR na základe Plánu legislatívnych úloh vlády SR na mesiace jún až december 2021

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Účelom navrhovanej právnej úpravy v článku I je ustanoviť spôsob realizácie ústavných garancií obsiahnutých v čl. 39 ods. 3 až 5 Ústavy SR účinných od 1. januára 2023 vo vykonávacom predpise, ktorým je zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). V tejto súvislosti sa navrhuje zaviesť do zákona o sociálnom poistení tzv. rodičovský dôchodok a zakotviť možnosť, aby osobe, ktorá dosiahla ustanovený počet odpracovaných rokov, vznikol nárok na predčasný starobný dôchodok. Cieľom návrhu zákona je aj vysporiadanie sa s niektorými problémami v oblasti nemocenského a dôchodkového poistenia vyplývajúcich z aplikačnej praxe. Navrhuje sa zaviesť elektronické potvrdzovanie dočasnej pracovnej neschopnosti (ePN), upraviť tzv. československé dôchodky a zosúladiť ustanovenia zákona o sociálnom poistení s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vo veci posudzovania nároku na čiastkový starobný dôchodok poistencov, ktorí získali obdobie výkonu služby policajta a vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a ktorí súčasne získali obdobie dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia v dĺžke kratšej ako 10, resp. 15 rokov. Navrhuje sa aj právna úprava týkajúca sa zrušenia ročného zúčtovania v sociálnom poistení.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2022, okrem vymedzených ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť neskôr

Postoj RÚZ k materiálu

Návrhom zákona sa má zaviesť do zákona o sociálnom poistení tzv. rodičovský dôchodok a zakotviť možnosť, aby osobe, ktorá dosiahla ustanovený počet odpracovaných rokov, vznikol nárok na predčasný starobný dôchodok **RÚZ materiál v medzirezortnom pripomienkovom konaní pripomienkovala.**

RÚZ zásadne nesúhlasí so zrušením maximálneho mesačného vymeriavacieho základu pre výpočet sociálneho poistenia a predkladá k návrhu nižšie uvedené pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k návrhu ako celku

Podľa doložky vplyvov spracovanej predkladateľom bude mať návrh celkový negatívny dopad na verejné financie v rokoch 2023 a následne každoročne vo výške cca. 550 mil. eur a viac. Podľa správy o hodnotení plnenia pravidiel rozpočtovej zodpovednosti a pravidiel rozpočtovej transparentnosti za rok 2020 dosahuje Slovensko najhoršiu udržateľnosť verejných financií v rámci EÚ pričom návrhy tohto typu prispievajú len k prehĺbeniu tohto problému. Preto navrhujeme návrh v uvedenej podobe stiahnuť a prepracovať.

2. Zásadná pripomienka k čl. I. – novelizačný bod 70 a súvisiace

Navrhujeme vypustiť tento novelizačný bod v plnom rozsahu.

Odôvodnenie:

Zrušenie maximálneho mesačného vymeriavacieho základu pre výpočet sociálneho poistenia považujeme tak, ako to je uvedené v návrhu zákona za neakceptovateľné.

Vláda SR sa v Programovom vyhlásení vlády na roky 2021 - 2024 zaviazala, že bude vytvárať priaznivé podmienky pre podnikanie, podnikateľské prostredie s jednoduchými zákonmi a nízkym administratívnym, finančným a regulačným zaťažením pre všetkých a zásadným zjednodušením daňového a odvodového systému. Máme za to, že zrušenie maximálneho vymeriavacieho základu pre výpočet sociálneho poistenia naopak zvýši daňovo-odvodové zaťaženie, a teda uvedený legislatívny návrh je v rozpore s Programovým vyhlásením vlády. Maximálny vymeriavací základ je už aktuálny nastavený príliš vysoko, teda ako 7-násobok priemernej mzdy. V prípade jeho zrušenia, ľudia s vysokými príjmami, budú platiť mimoriadne vysoké odvody, avšak nedostanú za to primeranú mieru náhrady. Skutočnosť, že Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR chce takéto daňovo-odvodové zaťaženie kompenzovať, tým že sa zvýši maximálny vymeriavací základ na výpočet nemocenských dávok a dávok v nezamestnanosti zo súčasného 2-násobku na 2,5-násobok priemernej mzdy na Slovensku nepovažujeme za adekvátnu protihodnotu. Okrem iného bude mať táto právna úprava negatívny vplyv na kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sú za svoje vedomosti a zručnosti primerane ohodnotení, čo v konečnom dôsledku spôsobí ešte väčší odliv kvalifikovanej pracovnej sily do zahraničia a naruší postupnú stabilizáciu ekonomiky v súčasnom pandemickom období. Zrušenie maximálneho mesačného vymeriavacieho základu pre výpočet sociálneho poistenia je zároveň v rozpore s Ústavou SR (napr. s čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 3 a 4, čl. 20 ods. 1), nakoľko nie je možné, aby zamestnanec a zamestnávateľ platili sociálne odvody z plnej výšky platu a naopak výška dávok zostala limitovaná a vypočítavala sa z dvaaplnásobku priemernej mzdy (bez ohľadu na výšku mzdy).

Zdroj: RÚZ